

Taner Akçam: Türklük ve tarihle yüzleşme

Posted on 26/05/2015

Siyasetin tarih üzerine konuşma tarzında bir zemin kayması şart. Bu toplum tarih üzerine konuşma tarzını değiştirmedikçe hiçbir sorununu doğru dürüst çözemez.

Tarih üzerine konuşma tarzı iki önemli inançtan besleniyor. Birincisi, 1915'te yaşananların suç teşkil etmediğine inanılıyor. Yani sorun, soykırım kavramında yatmıyor. Bu tamamıyla bir yanılsama... Savunulan şu ki, eğer bir devlet kendisini tehlikede hissediyorsa, vatandaşlarını sürebilir, bu sırada bu vatandaşlardan bir kısmı hayatını kaybederse, bu belki üzülecek bir durumdur ama sonuçta suç olarak görülemez.

İkinci inanç, 1915'te bir şeyler olmuş demek, Türk milletini karalamak, suçlamak, demektir; çünkü "Ermeni soykırımı olmuştur", diyenler "atalarımız katildir, Türkler katildir", demiş oluyorlar.

Görülen o ki, "1915'te Ermeniler öldürülmüştür" ibaresinden Türklere hakaret edildiğini çıkararak oldukça fazla insan var. Ayrıca, bu insanlar, kendilerinin kişi olarak suçlandıklarını da düşünüyorlar. Eğer kendinizi bir kolektif grup -Türkler- ile çok sıkı bir biçimde tanımlıyorsanız ve bu kolektif grup, tarihte bir cinayetten dolayı suçlanıyorsa, siz de kaçınılmaz olarak suçlamanın size yöneldiğini düşünüyorsunuz.

Ortada Türk olmak ile 1915'te Ermenilerin öldürüldüğünü söyleyememek arasında kurulmuş son derece güçlü bir bağ var! Bu bağ nasıl kopartılır? Hem Türk olduğunu, Türk milletine mensup olduğunu söyleyip hem de "1915'te Ermeniler öldürülmüştür", demek mümkün mü?

Evet mümkün! Hrant Ermeni olduğu için öldürüldü!

Ogün Samast cinayeti Türklük adına işledi. Bugün “Samast katildir”, dendiğinde çok az kişi Türklüğe hakaret edildiğini veya Türklüğün alınca kara sürüldüğünü düşünür.

İnsanlar, Ogün Samast’a katil demek ile Türklükleri arasında ayırım yapabiliyor ama aynı şeyi 1915’in Ogün Samastları, Talat, Enver ve Cemal için yapamıyorlar. Acaba, Samast konusunda takınılan tutumun, 1915 için de tekrar edilmesi mümkün değil mi?

Evet, mümkün! Siyasette zemin değişimi, alan kayması derken anlatmak istediğim de bu.

Siyasetin, Türk olmak ile 1915’te işlenen cinayet olarak adlandırmak arasındaki ilişkiyi kopartabilmesi gerekiyor.

Hem Türk olduğunu açık olarak kabul etmek, hem de 1915 bir cinayettir demek nasıl başarılacaktır?

Görülen odur ki, tartışmanın şu andaki yapılış ve sürdürülüş tarzı ile bu mümkün değil. Çünkü ortada, Türklük ile cinayet işleyenler arasında mesafe koyacak bir dil yok. Bu dili geliştirebilmek için, 1915’lerde hem Türk olan, Türklüklerinden gurur duyan ve ama hem de Ermenilere yapılan cinayetleri kınayan Türkleri bulmak, onları konuşturmak gerek.

Tıpkı bugün Ogün Samast’a katil demeyi başaran ve bunu Türklükleriyle gurur duyarak söyleyenler varsa, tarihte de böyle insanların olduğunu göstermek gerek.

İki örnek vereceğim. İki milliyetçi Türk milletvekili. İkisinin de adı Mehmet Emin, hatta birisi Trabzon milletvekili. İkisi de milliyetçi ve Osmanlı Meclis-i Mebusan’ında konunun enine boyuna tartışıldığı Kasım-Aralık 1918 oturumlarında, hem Türklüğü savunuyor hem de cinayetleri lanetliyorlar.

Hattâ Trabzon milletvekili şahit olduğu cinayetleri de aktarıyor.

11 Aralık 1918 tarihli oturumda, Trabzon milletvekili Mehmet Emin *“Cinayet ve mezalim ika edenlerin [yapanların] cezalarını vermeye hep taraftarız. Fakat... mesuliyetin umumi millete tahmili... doğru değildir”*, diyor. Çünkü Mehmet Emin’e göre, “Milletin de umumu hattâ hepsi bu yoldaki muamelenin aleyhindedirler”. Trabzon halkının “[Ermenilere] Trabzon’da yapılan muameleden dolayı, bu yapılan muamelenin Allah bize belasını verecektir”, dediklerini aktaran Mehmet Emin, “Millet, nefret etmiş olduğu... lanet ettiği bir fiilin sorumlusu olarak gösterilmemelidir”, der.

Konuşmasında Ordu kazasında ve Trabzon’da Ermenilerin kayıklara doldurularak denize döküldüğünü aktararak devam eden Mehmet Emin, *“bu meselede alakadar olanlar... belki üç-beş kişiden ibarettir. Şimdi bundan dolayı bütün... Trabzon halkını mesul edecek derecede söz söylemek, doğru değildir”*, der.

Mehmet Emin Bey aslında çok basit bir şey yapıyor; suç işleyenlerle, Türk milleti arasına mesafe koymaya çalışıyor. Bu çok önemli bir başlangıçtır.

Musul Milletvekili Mehmet Emin Bey’in konuşması bir diğer yazı konusu olsun.

Kaynak: taraf.com.tr